

Priopćenje za medije

Luxembourg, 5. prosinca 2019.

Mjere EU-a za stabilizaciju prihoda poljoprivrednika obilježene su niskom stopom iskorištenosti i isplatama previsokih nadoknada, poručuju revizori

Instrumentima EU-a kojima se poljoprivrednicima pomaže osigurati prihode u slučaju pada cijena i gubitaka u proizvodnji tek su djelomično postignuti očekivani ciljevi, a njihova je iskorištenost slaba i neujednačena, stoji u novom izvješću Europskog revizorskog suda. Osim toga, određene izvanredne mjere nisu usmjeravane na odgovarajući način te mogu dovesti do isplata nerazmjerno visokih nadoknada, poručuju revizori.

U okviru zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) EU-a dostupan je niz mjera čija je svrha zajamčiti postojane i prikladne prihode poljoprivrednika. Izravna plaćanja prima 6,4 milijuna poljoprivrednika u 28 država članica te njihova vrijednost doseže 41 milijardu eura godišnje. Osim tih izravnih plaćanja, u okviru ZPP-a dostupni su i posebni instrumenti za sprječavanje rizika i kriznih situacija te upravljanje njima u poljoprivrednom sektoru. Primjer su takvih instrumenata osiguranje i uzajamni fondovi, koji se mogu upotrebljavati za stabilizaciju prihoda poljoprivrednog gospodarstva. Dostupne su i izvanredne mjere čija je svrha stabilizirati cjelokupno tržište u slučaju ozbiljnih poremećaja, kao što je primjerice bio slučaj 2014. godine kad je Rusija odlučila uvesti zabranu uvoza određenih poljoprivrednih proizvoda iz EU-a.

Revizori su se posebno usredotočili na ispitivanje toga jesu li ti instrumenti primijenjeni na učinkovit način i jesu li se njima ostvarili očekivani rezultati. Poseban je naglasak stavljen na potporu EU-a za osiguranje i izvanredne mjere koje su uvedene u sektoru voća i povrća nakon ruske zabrane uvoza iz 2014. godine.

Revizori su potvrdili da je u okviru ZPP-a uspostavljen širok raspon različitih instrumenata za jamčenje prihoda. Jedan od najvažnijih takvih instrumenata čine izravna plaćanja. Ona u prosjeku čine jednu četvrtinu prihoda poljoprivrednog gospodarstva, čime se poljoprivrednicima omogućava da se bolje nose s padom cijena ili smanjenjem proizvodnje, a samim time se smanjuje njihova potreba za ugovaranjem osiguranja. Istodobno, u okviru ZPP-a sve se više

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

promiču preventivne mjere, posebice na način da se poljoprivrednike potiče da primjenjuju dobre poljoprivredne i okolišne prakse. Međutim, revizori su utvrdili da to nema znatan utjecaj na praksu poljoprivrednika jer osigurani poljoprivrednici mogu imati manje poticaja za primjenu strategija otpornijeg poslovanja ili prilagodbu klimatskim promjenama.

Revizori ističu da većina sredstava od ukupno 2,6 milijardi eura koje je EU izdvojio iz svojeg proračuna kako bi pomogao poljoprivrednicima da se osiguraju od promjenjivosti cijena i gubitaka u proizvodnji nije imala znatan učinak. Sredstva se isplaćuju tek malom broju poljoprivrednika, pri čemu se manje od 10 % poljoprivrednika koji ugovore osiguranje pritom koristi potporom EU-a. Većina poljoprivrednika ni ne razmatra mogućnosti ublažavanja rizika jer očekuje da će u slučaju krize dobiti znatan iznos javne potpore. Nadalje, potpora EU-a za osiguranje ne usmjerava se na one poljoprivrednike kojima je uistinu i potrebna. Revizori su utvrdili da se u dvjema državama članicama koje se najviše koriste tom potporom (Italija i Francuska) većina potpore EU-a dodjeljuje u sektoru vina. U tom sektoru, u kojem vrijednost osiguranog kapitala može doseći 115 000 eura po hektaru, mnogi korisnici, s obzirom na svoje financijske mogućnosti i profile rizika, osigurali bi proizvodnju i bez subvencija EU-a.

„Trenutačno ne postoje snažni dokazi o tome da se ovakvom potporom za stabilizaciju prihoda poljoprivrednika ostvaruje dodana vrijednost EU-a”, **poručio je Samo Jereb, član Europskog revizorskog suda zadužen za ovo izvješće.** „Mjere bi se trebale bolje usmjeravati kako bi se njima mogli koristiti poljoprivrednici kojima su one najpotrebnije, i to na način kojim se ne ometa razvoj otpornije poljoprivrede EU-a u kojoj se veći naglasak stavlja na sprječavanje.”

Kad je riječ o iznosu od 513 milijuna eura koji je kao odgovor na rusku zabranu uvoza izdvojen za sektor voća i povrća u razdoblju 2014. – 2018., EU nije uspostavio objektivne parametre za odlučivanje o upotrebi tih sredstava. Tako je, na primjer, 61 % potpore isplaćeno proizvođačima jabuka (uglavnom u Poljskoj), iako je izvoz jabuka bio na relativno nepromijenjenoj razini, ili čak u porastu. Izvanredne mjere uvedene su i za druge vrste voća (kao što su breskve i nektarine), ali kao odgovor na strukturne viškove u proizvodnji u EU-u, a ne kao odgovor na jednokratne tržišne poremećaje. Naposljetku, revizori su također utvrdili da je potpora EU-a za povlačenje proizvoda za besplatnu distribuciju sa sobom donijela velike troškove. U nekim su slučajevima isplaćene previsoke nadoknade, odnosno nadoknade koje su bile znatno više od tržišnih cijena. Nadalje, revizori su utvrdili da se većina proizvoda povučenih u okviru programa besplatne distribucije naposljetku vratila na tržište u drugom obliku (npr. u obliku soka u Grčkoj i Španjolskoj), dok je tek mali dio proizvoda došao do potrebitih osoba.

U kontekstu nedavnih zakonodavnih prijedloga za budućnost ZPP-a, kojima se nastoji staviti veći naglasak na upravljanje rizicima, revizori preporučuju Europskoj komisiji:

- da potiče poljoprivrednike na bolju pripremu u slučaju kriznih situacija
- da bolje osmisli potporu za osiguranje i bolje prati njezinu primjenu
- da pojašni kriterije za pokretanje i zaključenje izvanrednih mjera i
- da prilagodi nadoknadu za povlačenje proizvoda.

Napomene za urednike

Tematsko izvješće br. 23/2019 „Stabilizacija prihoda poljoprivrednika: dostupan je sveobuhvatan skup alata, no potrebno je pronaći rješenje za slabu primjenu instrumenata i isplatu previsokih nadoknada” dostupno je na internetskim stranicama Suda (eca.europa.eu) na 23 jezika EU-a.

U studenome 2018. Sud je objavio [mišljenje o prijedlozima Komisije o uredbama koje se odnose na zajedničku poljoprivrednu politiku za razdoblje nakon 2020.](#)

Do kraja 2020. Sud planira objaviti i tematsko izvješće o izvanrednim mjerama koje je EU pokrenuo kao odgovor na poremećaje na tržištu mliječnih proizvoda u razdoblju 2014. – 2017. Na taj je sektor potrošeno oko 740 milijuna eura, dijelom u obliku nadoknada za poljoprivrednike nakon sankcija koje je uvela Ruska Federacija. Povezani [uvodni dokument o reviziji](#) objavljen je u listopadu 2019.

Sud predstavlja svoja tematska izvješća Europskom parlamentu i Vijeću EU-a, kao i drugim zainteresiranim stranama, kao što su nacionalni parlamenti, dionici u predmetnom sektoru i predstavnici civilnog društva. Velika većina preporuka koje Sud iznosi u svojim izvješćima provede se u djelo.

Kontakt za medije za ovo izvješće

Vincent Bourgeais – E: vincent.bourgeais@eca.europa.eu
T: (+352) 4398 47 502 / M: (+352) 691 551 502